

Eerste evaluatie van het nieuwe EU-UK Trade and Cooperation Agreement TCA

In een paar woorden

- We zijn blij met het akkoord, maar we moeten ons niet rijk rekenen.

Algemeen

- Dit is het eerste akkoord dat de EU heeft afgesloten met het doel *minder* handel en investeringen mogelijk te maken. De tot voor kort voor het VK bestaande situatie van de Interne Markt is vanuit handels- en investeringsoogpunt optimaal. Geen vrijhandelsakkoord (FTA) kan daaraan tippen.
- De TCA is dus een exercitie in schadebeperking: het beste ervan maken binnen de rode lijnen van de Britten die noodzakelijkerwijs op rode lijnen van de EU botsten.
- Tegelijkertijd is het akkoord als FTA het meest verregaand van alle EU FTAs. Er is bijvoorbeeld tariefvrijdom zonder uitzonderingen, dat is bij geen enkele FTA het geval. Vanuit dat oogpunt is het akkoord dus wel ambitieus.
- Dat levert dus een beetje dubbelzinnige communicatieboodschap op. Absoluut is het een flinke stap achteruit, maar relatief tov andere FTAs is het het hoogst haalbare.

Veel schade afgewend door akkoord

- Met de TCA is de veel grotere schade van een No Deal afgewend. Dat is een groot positief punt.
- Met een No Deal zouden er onmiddellijk importtarieven zijn gekomen. Voor het hele bedrijfsleven praat je dan over honderden miljoenen euro's, zo niet miljarden. Die kosten moeten bedrijven doorberekenen aan hun klanten. (voorbeeld: vloerbedekkingfabrikant uit België, 50 mln omzet, 3,2 mln importtarieven in VK, 4 ton administratiekosten, honderdduizenden euro's invoerrechten voor wol uit VK. Ander voorbeeld: een aandrijf-as van een Mini gaat 3-4 de EU-VK grens over, telkens met cumulatie van invoerrechten).
- Ook voor vrachtvervoer (regels voor rust- en rijtijden en tachograaf blijven gelden) en luchtvaart zou een No Deal veel beperkender zijn geweest.
- Behoud van het kwekersrecht is geregeld.
- Visserij zou geen toegang meer hebben gehad tot de Britse wateren.
- Brexit kost naar schatting ABN AMRO 17.000 banen in Nederland. Bij een No Deal zou dat 70.000 zijn geweest.

Akkoord is duidelijke verslechtering tov vorige Interne Markt situatie

- Het akkoord is ook voor veel sectoren en bedrijven een verslechtering.
- Ten eerste de visserij. Ze levert in 5,5 jaar 25% van haar vangstrechten in, waarde 1,6 mrd. En daarna wordt er jaarlijks onderhandeld over toegang, dat is voor investeringen een heel moeilijke situatie. (Overigens moeten er tzt tegelijkertijd jaarlijkse onderhandelingen over toegang tot de elektriciteitsmarkt plaatsvinden, waar het VK de vragende partij is. Bovendien is er een koppeling tussen visrechten en export van VK-vis naar de EU. Dus de EU heeft wel nog leverage in die onderhandelingen)
- Vanaf 1 januari gelden de normale douaneformaliteiten voor derde landen. Die kosten tijd en geld, voor bedrijven en overheden. De normale formaliteiten kosten rond de 100 euro per truck (x 600.000 per jaar). Daar komen de extra kosten van steekproefcontroles bij. En de onzekerheden voor *just in time* productie en leveranties.

Bedrijven moeten daarom hun ketens nieuw inrichten en bijvoorbeeld voorraden aanleggen. Voor ketens met heel smalle marges kan dat kritiek zijn (denk aan vliegtuigonderdelen, auto-onderdelen, maar ook kleinschalige thee-exporteurs).

- De bloemen en groente-sector krijgt te maken met alle normale sanitaire en phytosanitaire controles. Dat kost tijd en geld en bij steekproefcontroles kost het (een deel van) je lading.
- Certificeringen van industrieproducten zijn niet meer wederzijds erkend. Dat betekent dus dure dubbele certificering om producten in de EU en in het VK op de markt te brengen.
- De oorsprongsregels worden van toepassing. Want om tariefvrijdom te krijgen moet je wel aantonen dat een product uit de EU/het VK komt. Die oorsprongsregels zijn vaak heel complex en leveren dus hoge administratieve lasten op voor bedrijven. Het is echt specialistenwerk. Ze kunnen ook tot kostbare aanpassingen in de keten nopen, bijvoorbeeld als een Britse auto net niet genoeg VK-content heeft (bv te veel Aziatische onderdelen) om van de tariefvrijdom gebruik te maken. Een Canadees product dat in NL is geïmporteerd en in het vrije verkeer is gebracht mag niet zomaar tariefvrij naar het VK worden geëxporteerd (hoewel het VK ook tariefvrijdom voor Canada heeft).
- Het vrachtvervoer is beperkter dan in de Interne Markt. Er zijn minder cabotageritten mogelijk dan voorheen.
- Er kunnen opnieuw roaming kosten worden ingevoerd tussen EU en VK.
- Er is geen open markt meer voor overheidsaanbestedingen, maar wel een aanvulling op het WTO Government Procurement Agreement.

Kosten Brexit waren sowieso al hoog

- Het is goed te beseffen dat Brexit afgezien van de nieuwe extra kosten reeds heel veel geld gekost heeft.
- Voorbeelden zijn herinrichting productieketens en productieverplaatsingen, aanleggen voorraden, nieuwe certificeringen van producten, investeringen in douaneprocessen, aanvragen licenties voor het verrichten van financiële diensten, juridische adviezen.
- Een bedrijf als Rolls Royce heeft 100 miljoen geïnvesteerd in Brexit aanpassingen. Een dergelijk bedrag is waarschijnlijk voor veel grote bedrijven vergelijkbaar.
- Het Britse bedrijfsleven heeft 40.000 douanedeskundigen in dienst moeten nemen.
- De Bank of England verwacht dat de Brexit aan het VK structureel 2% BNP gaat kosten.

Level playing field lijkt goed geregeld, praktijk afwachten

- Voor VNO-NCW en MKB Nederland was een van de belangrijkste aandachtspunten dat het level playing field goed geregeld zou zijn, dat het VK niet de mogelijkheid zou krijgen om door staatssteun of het verlagen van sociale of milieunormen de concurrentie op de Interne Markt te vervalsen.
- Er zijn bijvoorbeeld berichten dat het VK de zeevaart flink wil dereguleren. Dat zou de concurrentie op de wereldzeeën veel scherper kunnen maken. De tonnageregeling van de EU geldt niet meer voor het VK. Staatssteun zou dan mogelijk zijn.
- Het VK zou nu ook de GMO wetgeving willen gaan aanpassen.
- Op het level playing field is er een bevredigend mechanisme afgesproken voor overleg in geval van schendingen en arbitrage. Maar *the proof of the pudding is in the eating*.

We zijn er nog niet, er zijn nog veel losse eindjes

- Dit is het best haalbare akkoord en we moeten er het beste van maken.
- Het VK blijft een van de belangrijkste handelspartners voor NL en de EU en daarnaast een heel belangrijke politieke bondgenoot.
- Het akkoord bevat nog veel losse eindjes.
- Voor de financiële diensten is er in essentie geen akkoord. Financiële instellingen moeten een extra licentie hebben om over en weer te kunnen opereren. 6 mrd Londense aandelenhandel in EU aandelen is per 1 januari naar de EU verschoven. Er moet nog een equivalentiebesluit komen voor de financiële sector. Dat moet vóór eind maart gebeuren.
- Ook voor dataverkeer en privacy bescherming is er een tijdelijk regime van 6 maanden. In die tijd moet een *adequacy*-besluit genomen worden.
- Op het terrein van verdere facilitering van douaneprocedures moeten nog stappen gezet worden.
- Hoe het akkoord uitpakt van intra-company transfers van experts en dienstverleners is ook nog niet helemaal duidelijk.
- Beroepskwalificaties moeten nu per beroep worden afgesproken.

Optreden in de EU in de onderhandelingen: eenheid bewaard

- Het is heel bijzonder dat de EU in alle jaren van onderhandelingen haar eenheid heeft bewaard. Het VK heeft de EU niet uiteen kunnen spelen ondanks pogingen daartoe.
- Dat is ook een groot compliment voor hoofdonderhandelaar Barnier.

Formele status akkoord.

- Het akkoord is door de lidstaten van de EU formeel goedgekeurd. Daardoor kon het voorlopig in werking treden.
- Het Europees Parlement moet het uiterlijk 28 februari goedkeuren voor definitieve inwerkingtreding. Er zijn berichten dat het EP die datum nog wil opschuiven.
- Er zijn discussies (o.a. in de Tweede Kamer) of het akkoord ook door alle nationale parlementen goedgekeurd zou moeten worden. Dat zou het geval zijn als het een zogenaamd Gemengd Akkoord is, want dan valt het niet onder de exclusieve handelspolitieke bevoegdheid van de EU. We hopen dat de Commissie juristen hier goed naar gekeken hebben en dat de ratificatie door de lidstaten via de Raad en door het Europees Parlement kan volstaan. Anders komt er langdurige onzekerheid voor ondernemers.

Brexit Adjustment Reserve BAR

- In de EU Recovery and Resilience Facility ('het EU Herstelfonds') is 5 mrd gereserveerd voor landen en sectoren die bijzonder door Brexit geraakt zijn.
- Het geld wordt in twee tranches uitgekeerd: 2021 en 2024.
- Het geld gaat niet rechtstreeks naar bedrijven, maar naar lidstaten voor extra overheidsuitgaven voor Brexit tbv sectoren.
- Er is nog geen verdeling over lidstaten afgesproken.
- NL zou tbv d visserij op deze gelden een beroep kunnen doen.

210111